

Disruptie in de Voedselketen

Rabobank Banking for Food

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Rabobank

Passie voor food

www.rabobank.nl/food

Martijn Rol

Sectorspecialist Food at Rabobank

Rabobank Foodzone

@MWMRol

Bjorn Claus

Accountmanager Grootzakelijk

@Bjorn_Claus

Passie for food

In de komende sessie

- Rabo in Food
 - Banking for Food
 - Rabo F&A Research
 - Rabobank Rijk van Nijmegen
- Onze visie op de voedselketen
 - Het gedrag van de grillige consument
 - Ontspoort de voedselketen?
 - Banking for Food

Rabobank. The financial link in the global food chain.®

Rabobank in Food

Banking for Food

Rabobank

Rabo & Food?

Founded by Farmers

Friedrich Raiffeisen

1818-1888

Actief in > 40 landen

8.7 miljoen

5.0 million

Banking for Food Strategy

Mission Sustainably feeding the world's population by 2050 (over 9 billion people)
Ambition Increase food production with 60% with half the ecological Impact by 2050

Together x Sustainably = Stronger

Innovation

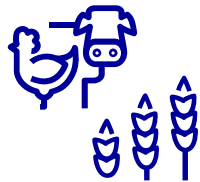
Diensten voor alle schakels in de keten

Farm inputs

Agri

Handel

Industrie

Retail
& Horeca

Kennis

Netwerk

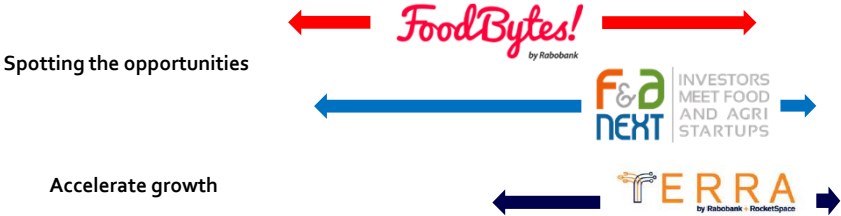
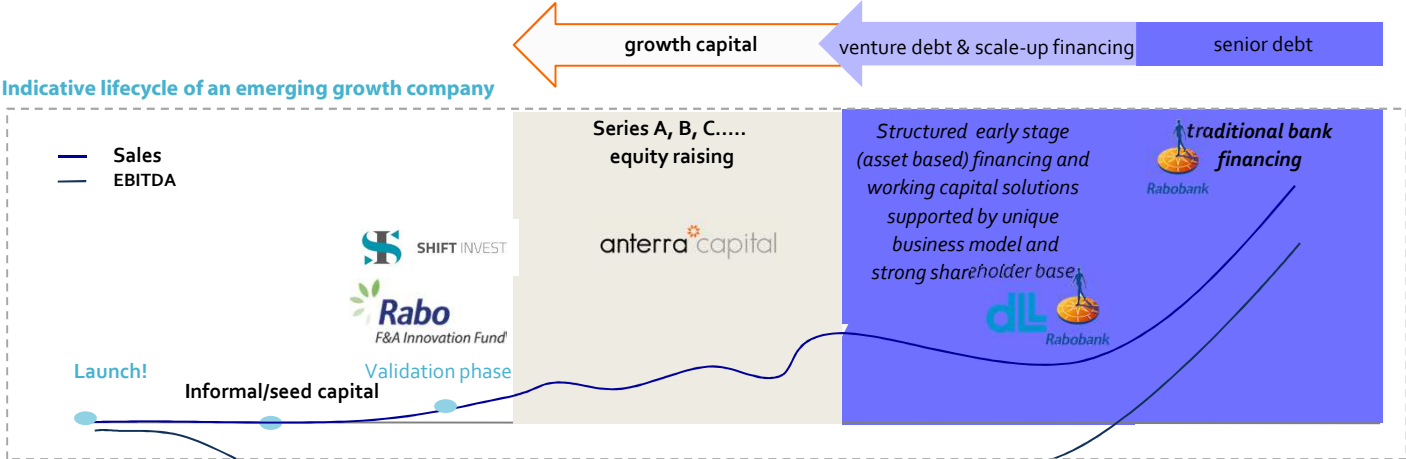

Financieren

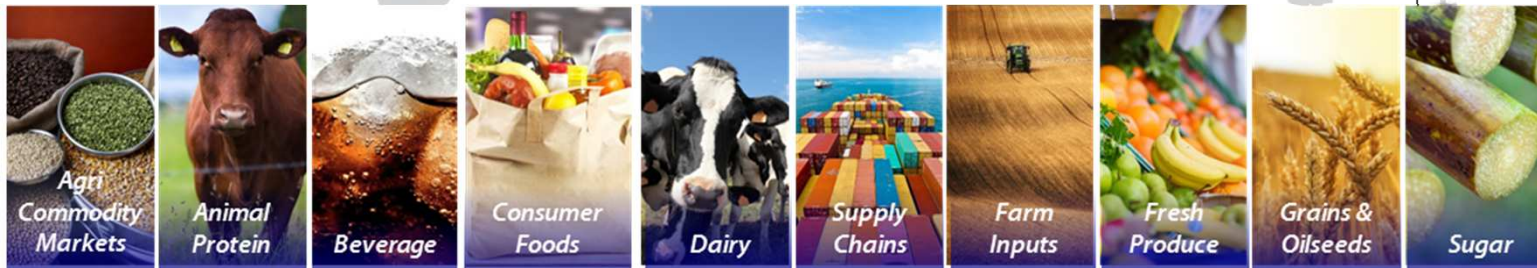

Financiering

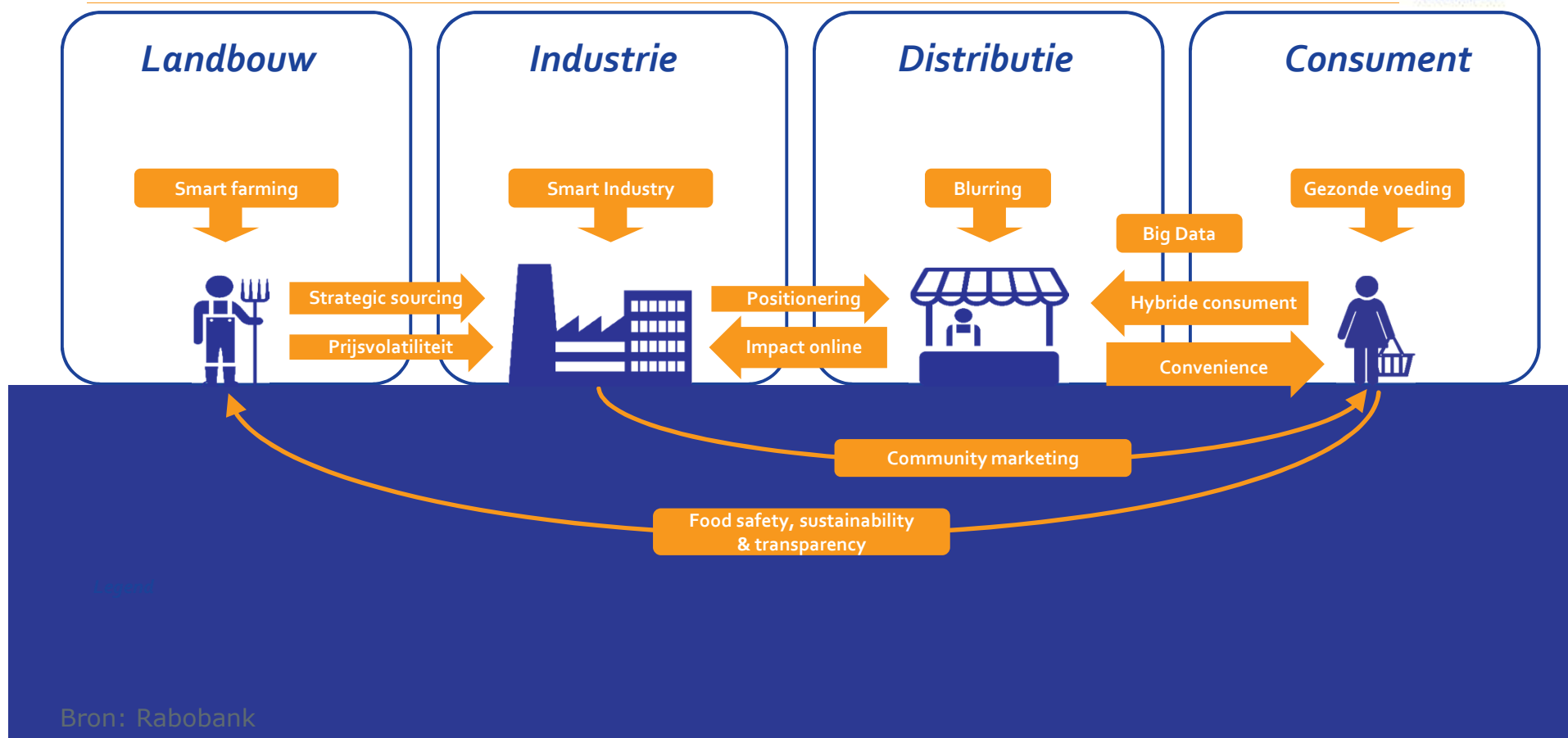
Every phase a solution – from Rabobank or from partners

Kennis: Food & Agri Research (FAR)

Alle schakels en thema's in beeld

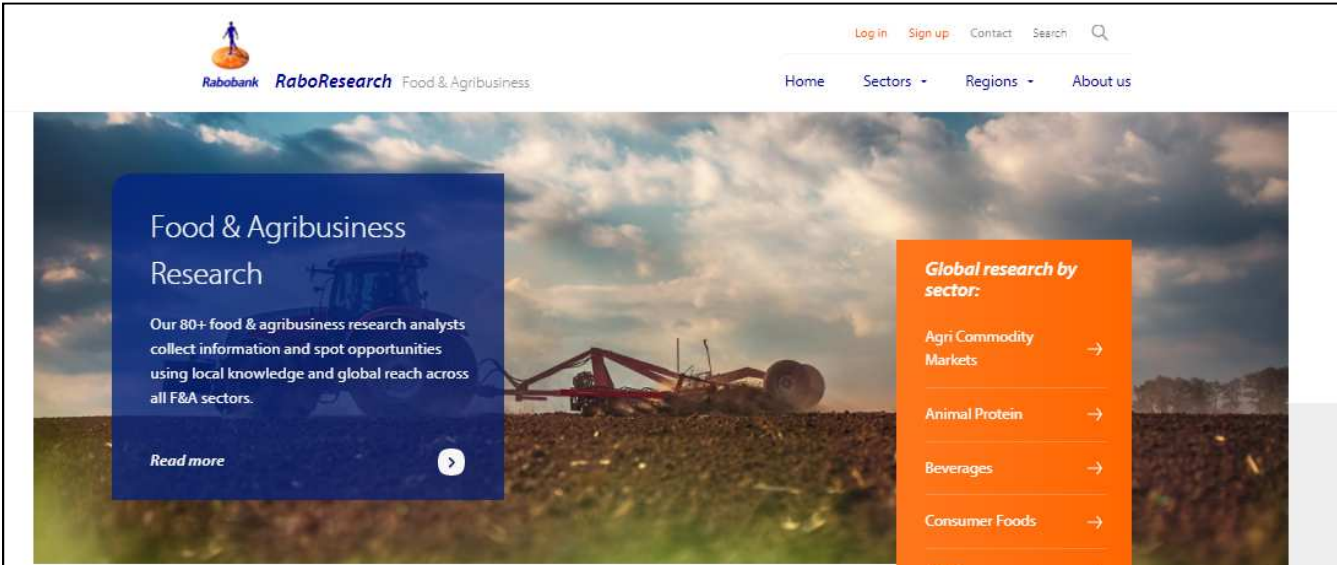
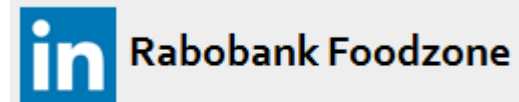

Rabo Food Sites

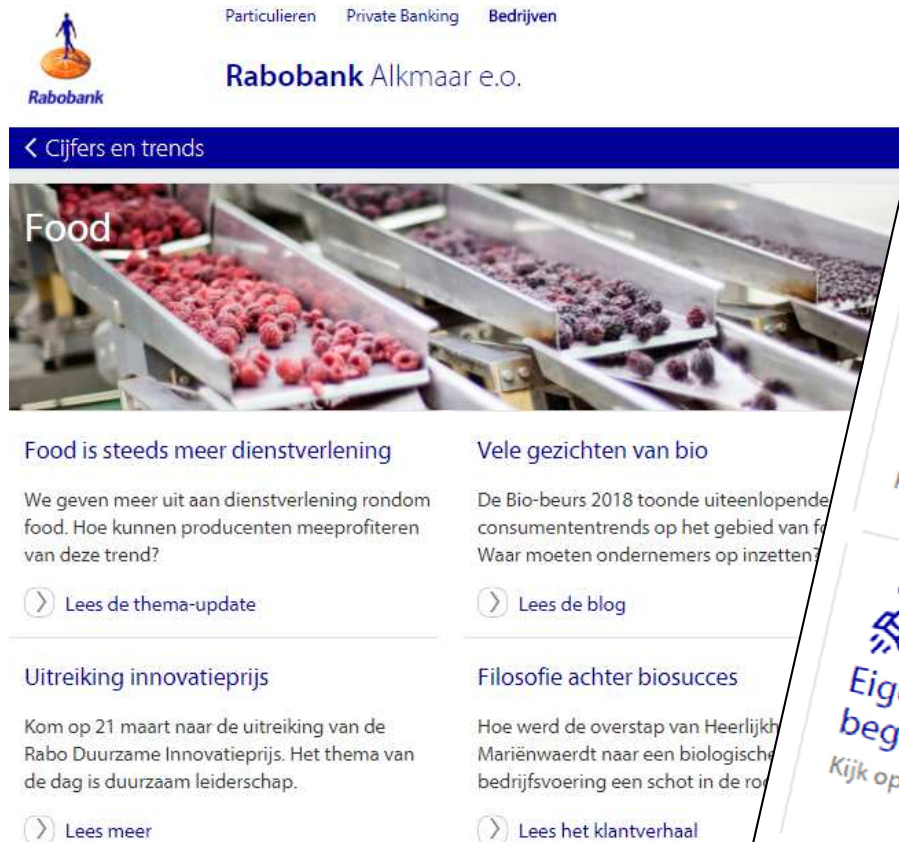
Nederland: www.rabobank.nl/food

Internationaal: www.rabobank.com/f&a

The screenshot shows the RaboResearch website interface. At the top left is the Rabobank logo and the text "RaboResearch Food & Agribusiness". To the right are navigation links: "Log in", "Sign up", "Contact", "Search" (with a magnifying glass icon), "Home", "Sectors", "Regions", and "About us". The main content area features a large background image of a field with a combine harvester. On the left, a blue box contains the text "Food & Agribusiness Research" and "Our 80+ food & agribusiness research analysts collect information and spot opportunities using local knowledge and global reach across all F&A sectors." Below this is a "Read more" link with a right-pointing arrow. On the right, an orange box titled "Global research by sector:" lists four categories with right-pointing arrows: "Agri Commodity Markets", "Animal Protein", "Beverages", and "Consumer Foods".

Rabobank Food (NL)

Particulieren Private Banking Bedrijven

Rabobank Alkmaar e.o.

< Cijfers en trends

Food

Food is steeds meer dienstverlening

We geven meer uit aan dienstverlening rondom food. Hoe kunnen producenten mee profiteren van deze trend?

[Lees de thema-update](#)

Uitreiking innovatieprijs

Kom op 21 maart naar de uitreiking van de Rabo Duurzame Innovatieprijs. Het thema van de dag is duurzaam leiderschap.

[Lees meer](#)

Veel gezichten van bio

De Bio-beurs 2018 toonde uiteenlopende consumententrends op het gebied van food. Waar moeten ondernemers op inzetten?

[Lees de blog](#)

Filosofie achter biosucces

Hoe werd de overstap van Heerlijk Mariënwaardt naar een biologische bedrijfsvoering een schot in de roos?

[Lees het klantverhaal](#)

Handige sectorinformatie

Gezonde Voeding

Het voedsel dat we produceren moet veilig zijn en rijk aan waardevolle voedingsstoffen. Er is veel te winnen als we samen gezondheids- en voedselkwaliteit en -veiligheid op zoek gaan. Het is belangrijk dat we samen met de landbouwsector een groot deel van de wereldleiders in voedsel en voeding zijn. Samen met de landbouwsector zijn educatie en informatie maatregelen ook over het creëren en behouden van voedsel.

Meer dan 1,4 miljard mensen hebben geen voldoende voedsel.

Elke 1 op de 5 Amerikanen eet te veel vet en te weinig vezel.

Minder dan 10% van de wereldleiders zijn voldoende gezond.

Nederlanders over voedsel & gezondheid

Van de Nederlanders kijkt naar de bijdrage van voedsel aan diens gezondheid.

94% $\frac{2}{3}$ $> 72%$

Het advies is om te eten wat je wilt, maar wel met mate. Het is belangrijk om te eten wat je wilt, maar wel met mate. Het is belangrijk om te eten wat je wilt, maar wel met mate.

DUIDELIJKERE EN MEER TRANSPARANTE ETIKETTEN

Zeker 1 op de 2

Cijfers & Trends

Ontwikkelingen en prognoses in food

Eigen zaak beginnen

Kijk op Ikgastarten

World Fruit Map

Link Food

Netwerk

- 🦋 *een beweging door en voor iedereen: ondernemers, onderwijs, overheid en inwoners*
- 🦋 *nieuwe verbindingen en korte lijnen*
- 🦋 *over grenzen van sectoren en gemeenten heen kijken*

- 🌈 economische groei
- 🌈 ruimte voor innovatie
- 🌈 meer werkgelegenheid
- 🌈 studenten toegang bieden tot het bedrijfsleven
- 🌈 meer welzijn
- 🌈 een sociaal-economische toppositie

≡ provincie
Gelderland

Rabobank

- 🦋 1400+ leden
- 🦋 30 projecten
- 🦋 Diverse programma's
- 🦋 Regelmatige bijeenkomsten
- 🦋 Regionale hubs
- 🦋 Projectacceleratie toolkit
- 🦋 Talenten RvN@LAB

Sinds 1982

Op initiatief van de Rabobank

BEWEEG MEE OP
WWW.RVNHUB.NL

**ONDERNEMEN,
ONTWIKKELEN EN
LEVEN IN HET RIJK
VAN NIJMEGEN**

Onze visie op de voedselketen

Rabobank Banking for Food

Rabobank

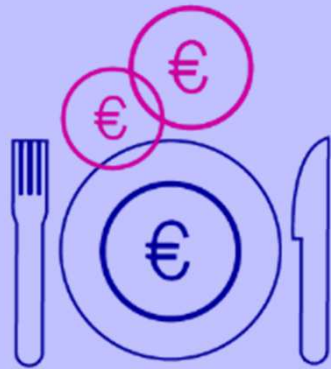

Disruptie: wat vind jij?

- in 2030 gaan meer dan 25% van onze boodschappen via online kanalen
- in 2030 is de voedselketen 'local 2 local' in een omtrek van max 1000km
- in 2030 is de supermarkt meer horeca dan retail
- in 2030 eten we $1/3^e$ minder vlees per persoon
- in 2030 bepaalt de huisarts wat ik eet
- In 2030 is de voedselketen volledig circulair (no more waste)

Food = mondiale groeimarkt

De mondiale voedsel bestedingen groeien tot 2030 met

70%

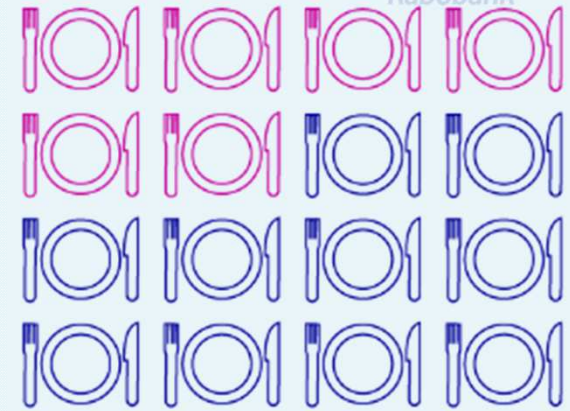
Agro & Food sector:

10%

van de Nederlandse economie en werkgelegenheid

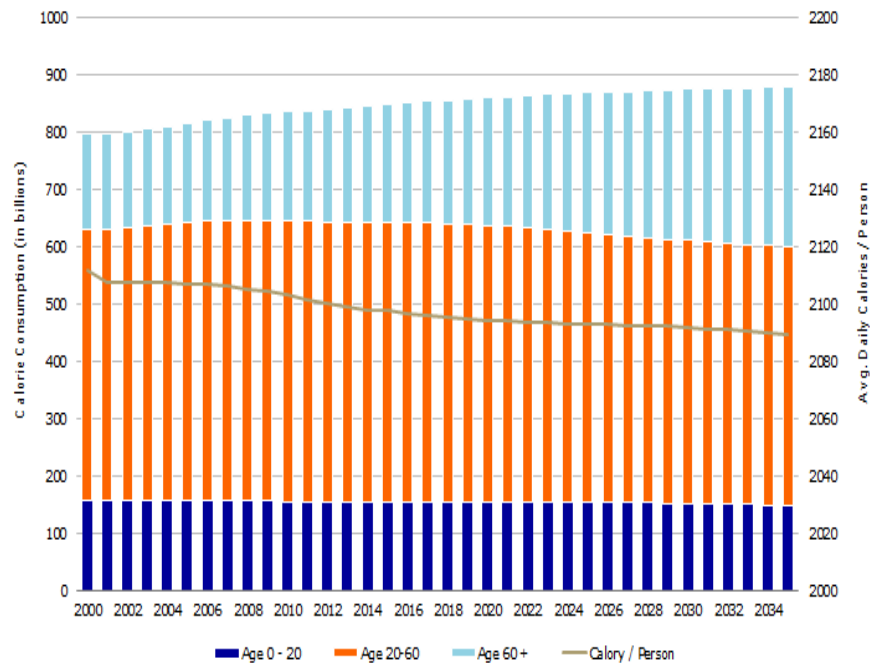
Rabobank

De mondiale vraag naar voedsel groeit tot 2050 met minimaal

60%

Noordwest Europa: verzadigde markt

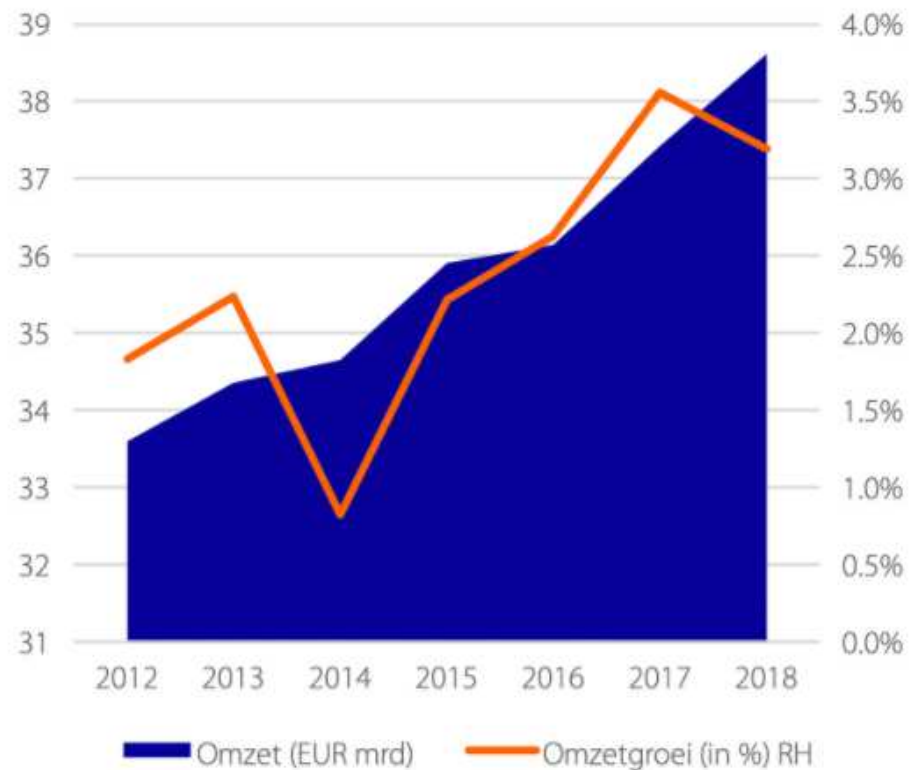
- Macro
 - Verzadigde markt
 - Bevolkingsgroei vlakt af
- Consumententrends
 - Gemak v/s Beleving
 - Gezondheid, Vitaliteit en lifestyle
 - Meer groente, minder koolhydraten
- Duurzaam
 - Kritisch bij aankoop (transparantie)
 - Terugdringen van verspilling
 - Voedselveiligheid

Supermarkt winnaar in food?

Rabobank

Figuur 1: Supermarktomzetten 2012-2018

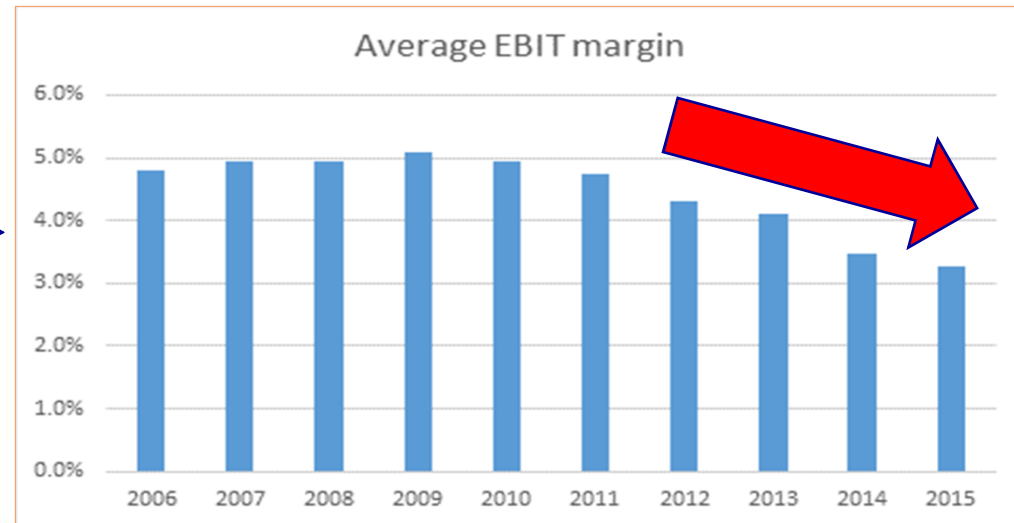
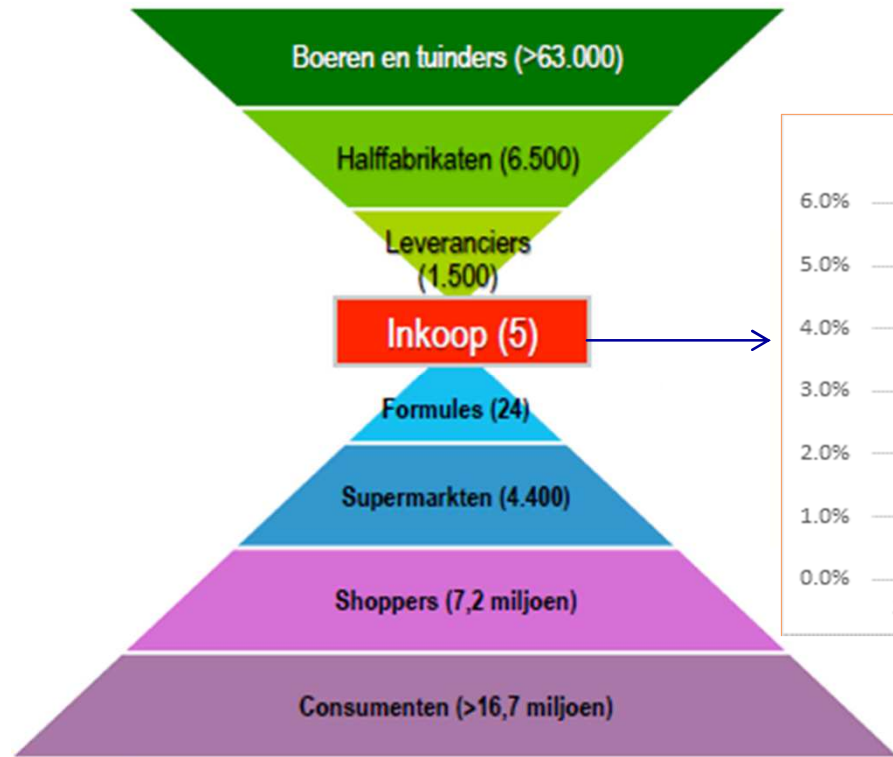

OMZETAANDEEL FOODKANALEN IN 2016

	OMZET YTD-2016	MAAG- AANDEEL
SUPERMARKTEN (YTD P13-2016)	+ 2,6%	→
FOODSERVICE (YTD P13-2016)	+ 4,0%	↗
SPECIAALZAKEN (YTD P11-2016)	+ 1,2%	↘

Bron: EFMI o.b.v. Foodstep, CBS en IRI, 2016

Krachtenveld in de keten

EBIT-marges van West-Europese supermarktketens, 2006-15

Bronnen: Bloomberg, Amadeus, 2016.

Druk op traditie

Chinese supermarkten lanceren zelfrijdende winkelwagens

06/02/2018, 16u07 › [Nieuws](#)

Walmart test geautomatiseerde kiosk voor boodschappen

08-06-2017 11:02

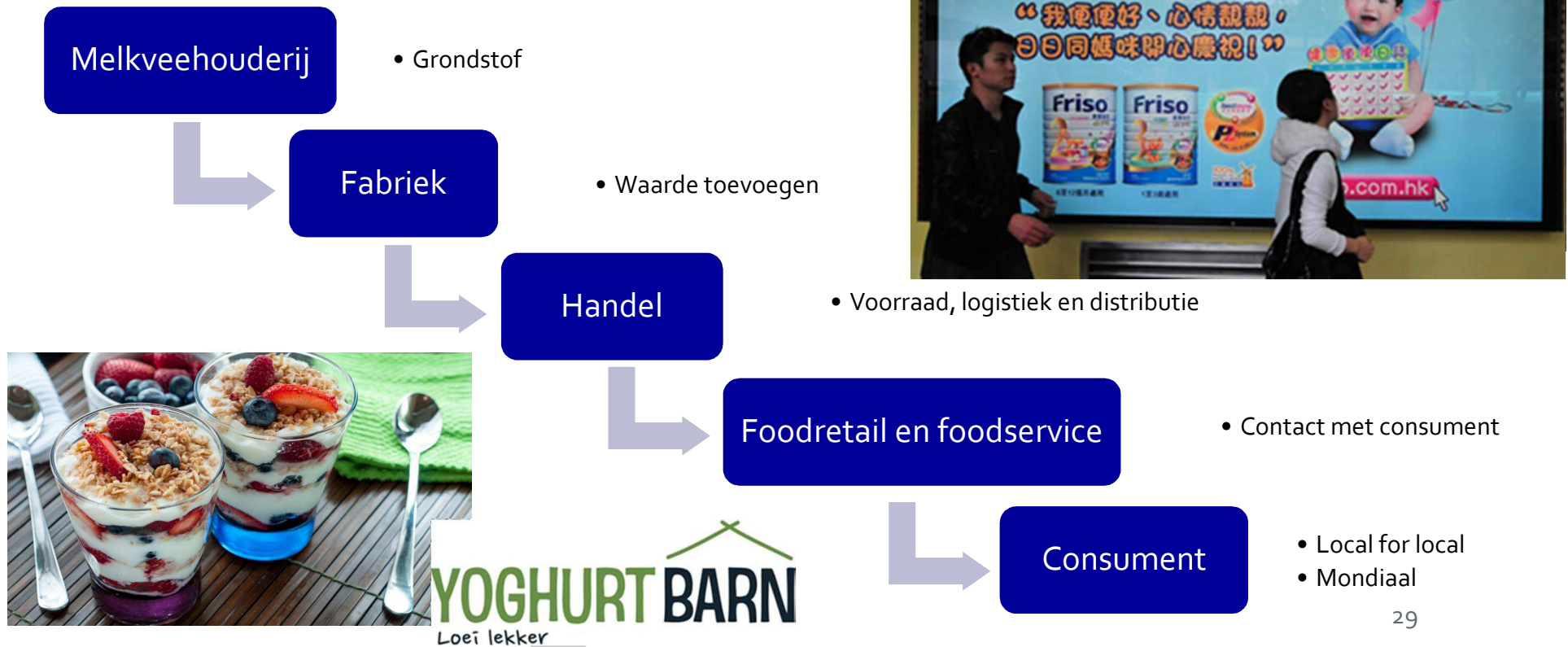

Vanaf 201

AI

© GISTEREN, 22:29 ECONOMIE

De traditionele keten onder druk?

Tijd voor een ander perspectief?

YOGHURT BARN
Loei lekker

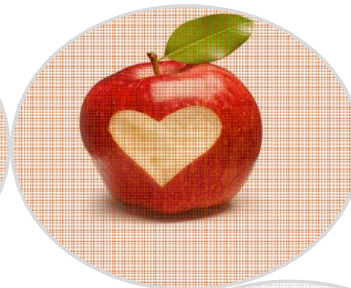
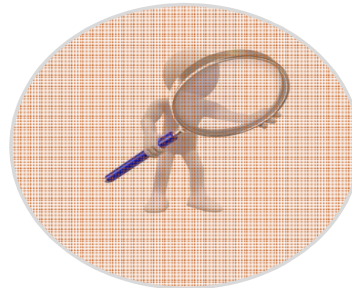
De keten begint bij de consument

Consumententrends veranderen de keten

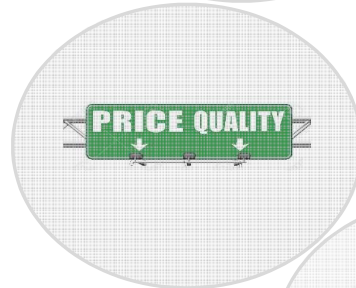

Transparantie

Gezond & Vers

Hybride consument

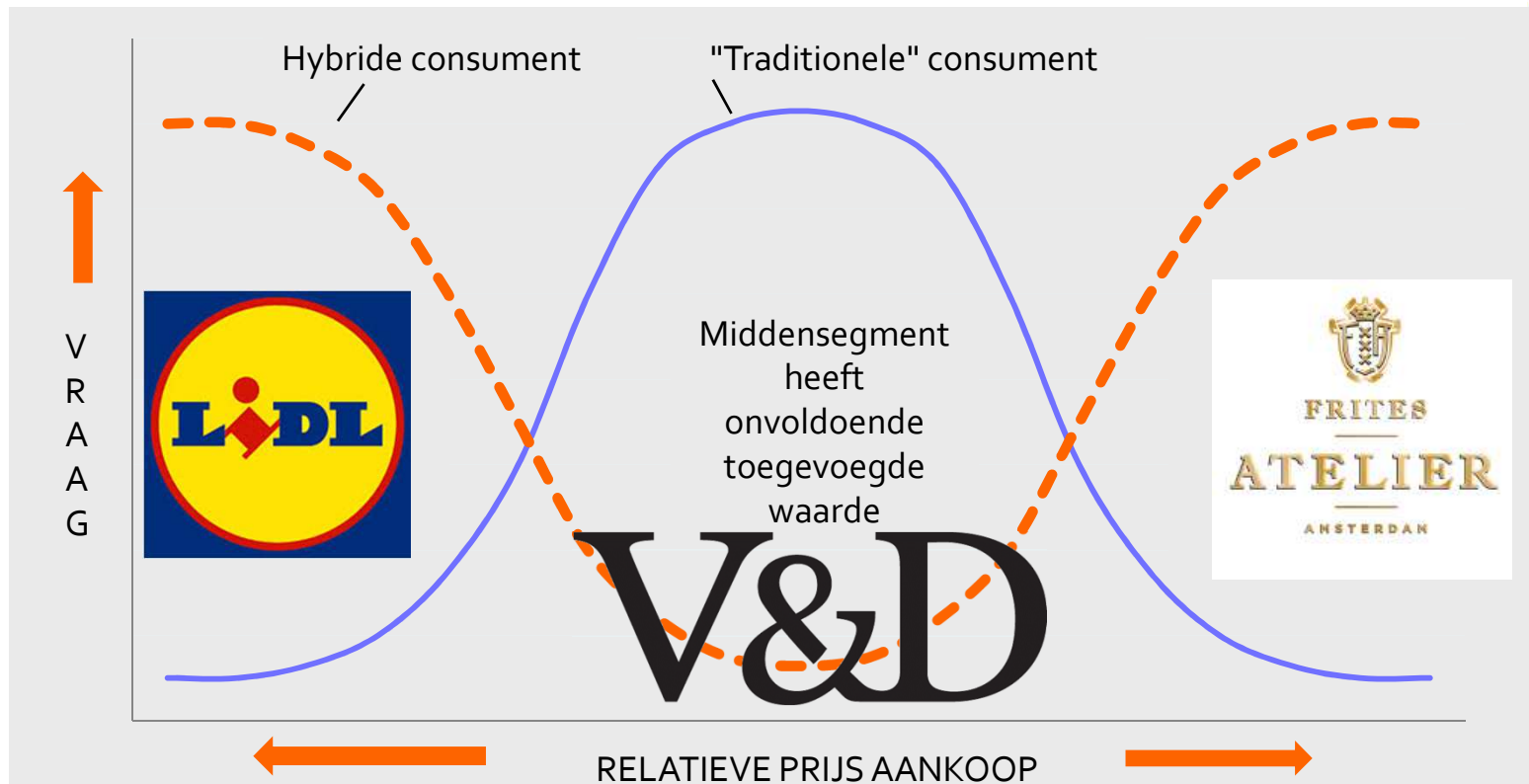

Online, mobile, Social

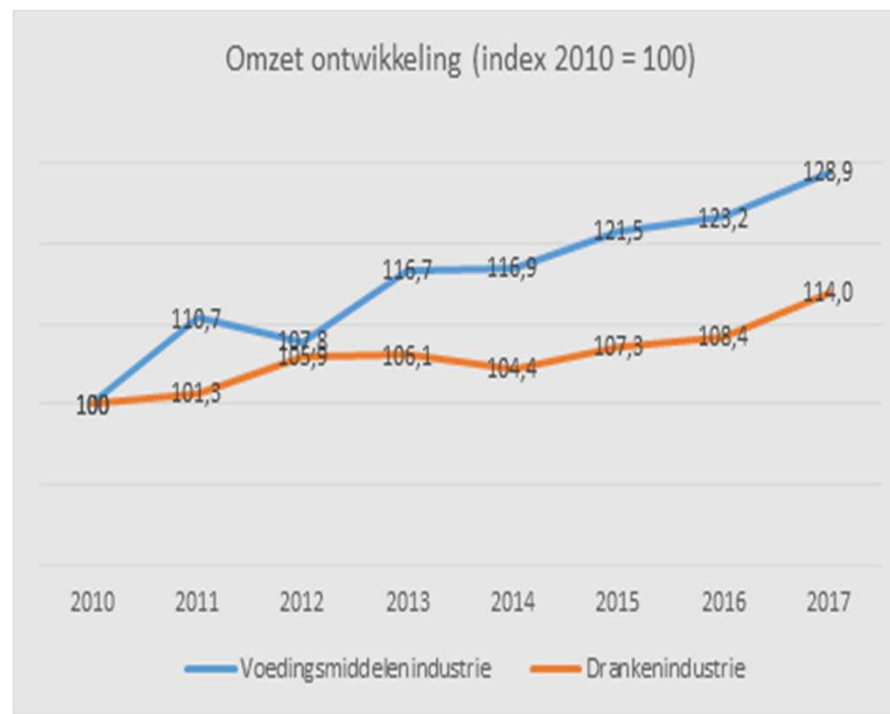
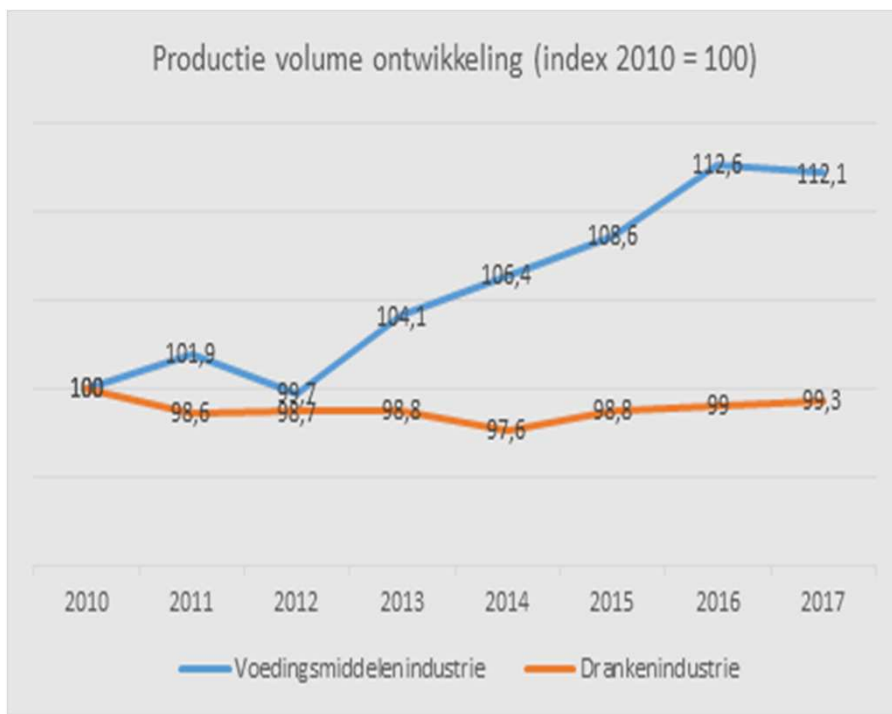
Convenience & Gemak

Hybride consument: groei in niches

Groei vooral in waarde, niet in volume

Source: CBS, 2018

Groei vooral in waarde, niet in volume

Premium

Hogere waarde

Gemak

Gezond

Lokaal

Duurzaam

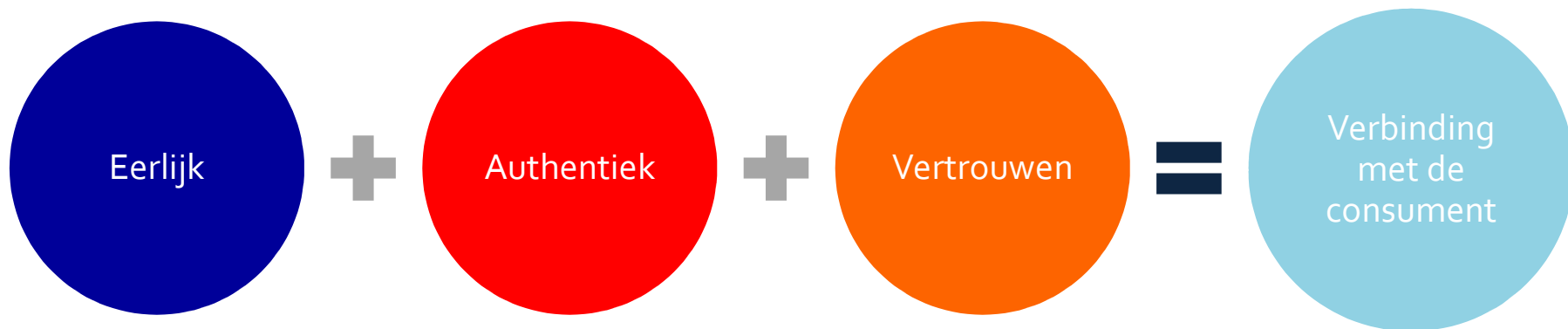
Waarde: smaak, verhaal en beleving

Rabobank

Waarde: concept/merk ontwikkeling

Geen:

- *GM ingrediënten*
- *Kunstmatige kleur- en smaakstoffen of toevoegingen*
- *Hormonen, antibiotica*
- *Suikers, zouten en verz. vet*
- *Gluten, lactose*

Natuurlijk:

- *Het juiste verhaal*
- *Buiten*
- *Lokaal*
- *Voer, Fok & Slacht*
- *Biologisch*
- *Vakmanschap*

Transparant:

- *Gecertificeerd*
- *Duurzaam*
- *Fairtrade*
- *Herkomst in beeld*
- *Dierenwelzijn*
- *(Keur)merk*

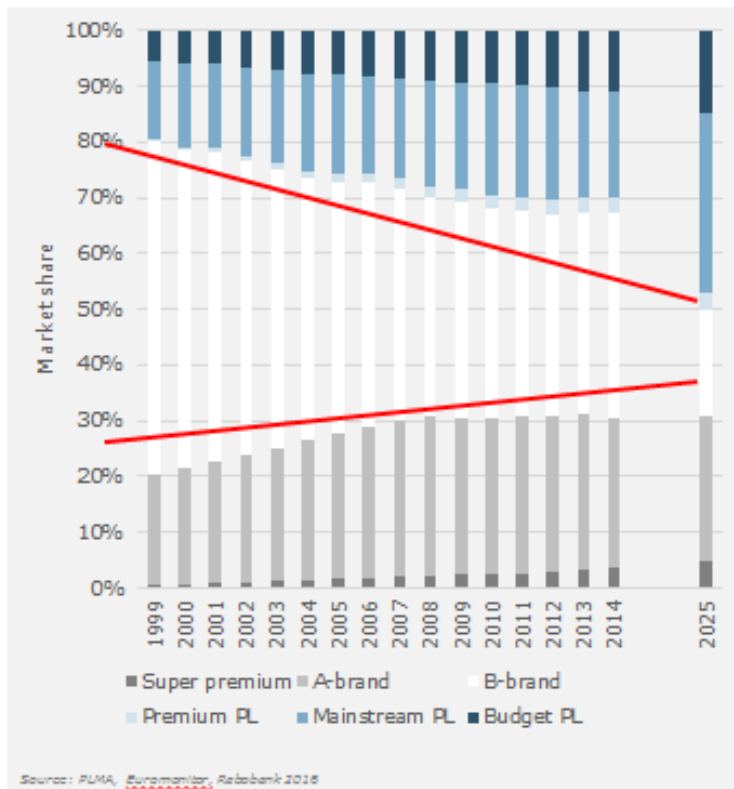
Verbinding

- *Lekker*
- *Smaak*
- *Gemak*
- *Gezond*
- *Bijzonder*
- *Persoonlijk*

B-merk onder druk. PL & A-merk groeit

Pressure on B-brands is rising

A-merken besteden productie uit

Nieuws

3 jul 2017

Unilever: Unox-fabriek naar Zwanenberg

Fabrikanten 8

ROTTERDAM – Unilever verkoopt de fabriek in Oss waar de bekende Unox-worsten worden gemaakt aan Zwanenberg Food Group.

In Oss worden naast Unox-producten van de merken Bertolli gemaakt. Alle merken en recepten eigendom van Unilever en Unilever

Bottelaar Refresco stemt in met overname

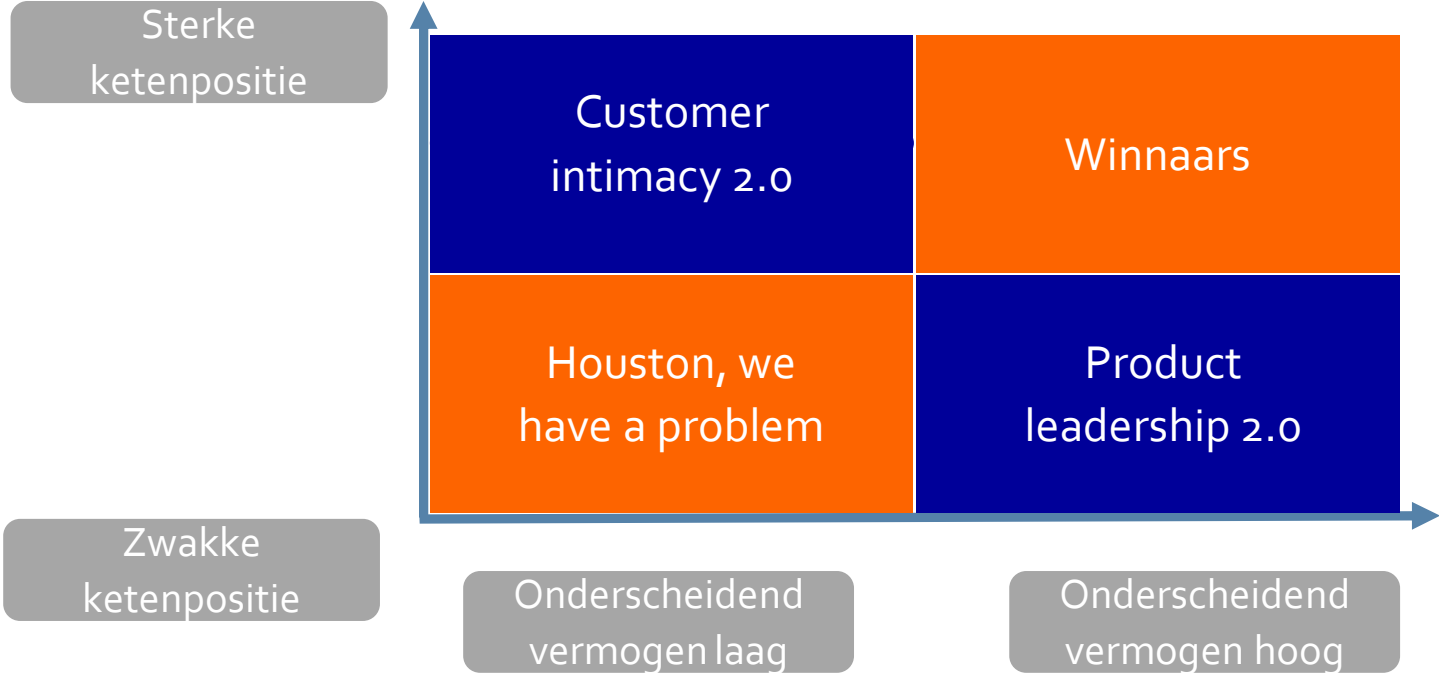
De Franse investeerder PAI Partners en het Canadese bcIMC gaan ruim 1,6 miljard betalen voor het Nederlandse bedrijf.

Christiaan Paauwe 25 oktober 2017

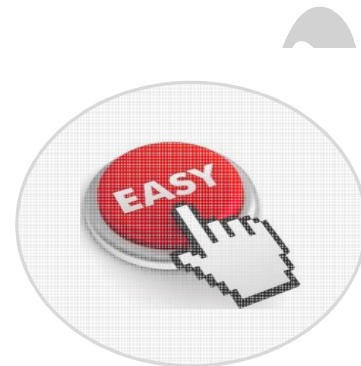

Rabobank: EU Food Contract Manufacturing to Double by 2020

USP: ketenpositie & onderscheidend

Gemakmaximalisatie

To Go

Thuisbezorgen

Foodservice

SPAR UNIVERSITY

VAN DER VALK

foodora

La PLACE

Gemak & Beleving: *Blurring*

Rabobank

Ziekenhuis

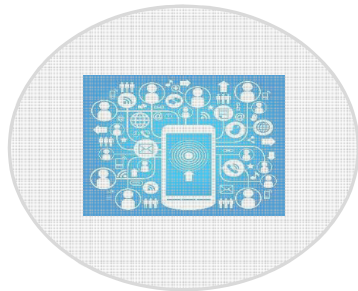
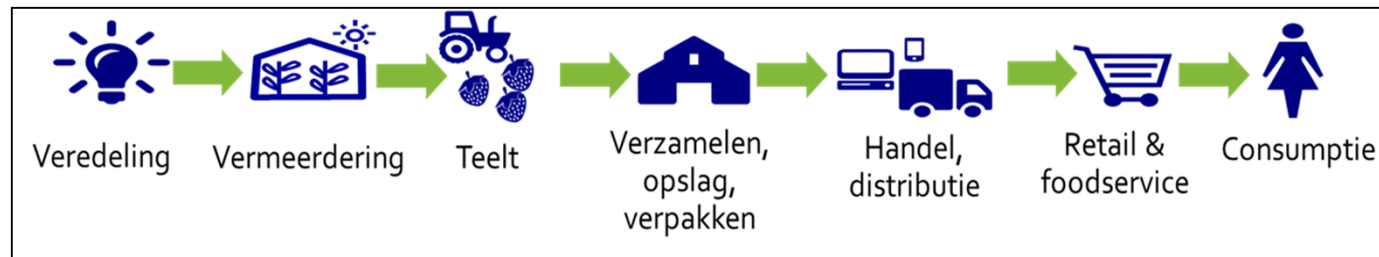
Bibliotheek

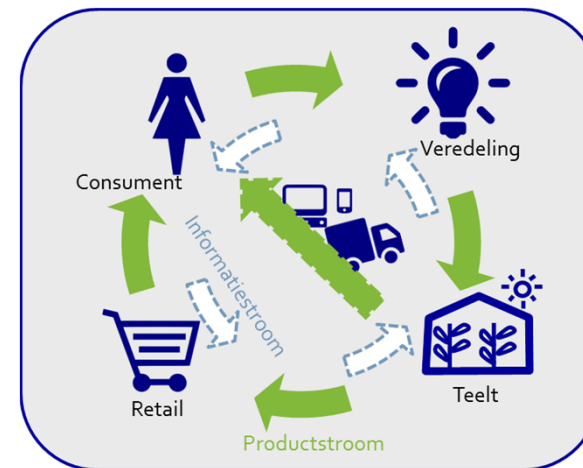
**LIFESTYLE
FOOD**

Fietsenwinkel

De traditionele keten verandert...

... naar verbinding met de consument

... via devices, distributie en data...

INKOPEN PRODUCTEN

TRANSPORT & VOORRAAD

VERKOOP & MARKETING

LAST MILE OPLOSSING

... naar verbinding met de consument

Gemak
&
Online

Smaak
&
Beleving

..... verbinding met de consument

Dubbele nominatie AH voor Liegebeest

Vers 1413

AMSTERDAM – Actiegroep Wakker Dier heeft de nominatie voor de jaarlijkse Liegebeest-verkiezing bekendgemaakt. Van de supermarkten is alleen Albert Heijn genomineerd, maar ook een andere winkel komt in aanmerking.

Dat blijkt uit het onderzoek van de genomineerde partijen dat op [zijn eigen](#) [gepubliceerd](#). Andere genomineerde partijen zijn fabrikanten Almhoeve en Friesche Vlag. Wakker Dier

Coca-Cola stopt met suikerbom Sprite

Frisdrankproducent Coca-Cola haalt maandag in Nederland de suikerhoudende variant van de frisdrank Sprite uit de schappen. Vanaf maandag wordt nog de suiker- en calorievrije variant van Sprite te koop. Het is een opmerkelijke stap omdat consumenten

Volgen via m

Coca-Col

Dranken

Nederland Nieuws Gemist Tip de redactie

Naar uitgebrande varkensstal na beroepsverbod in Duitsland

112 & Misdaad | 28 juli 12:55

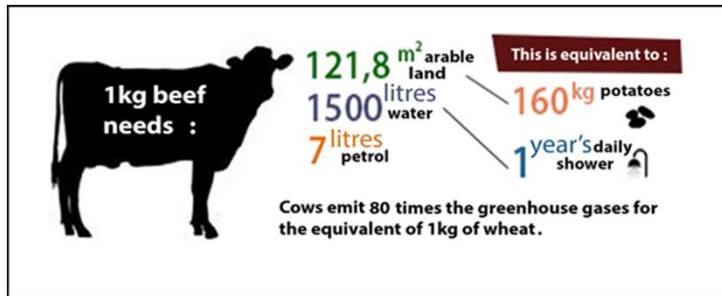
Delen: f t

Vertrouwen: het moet duurzamer....

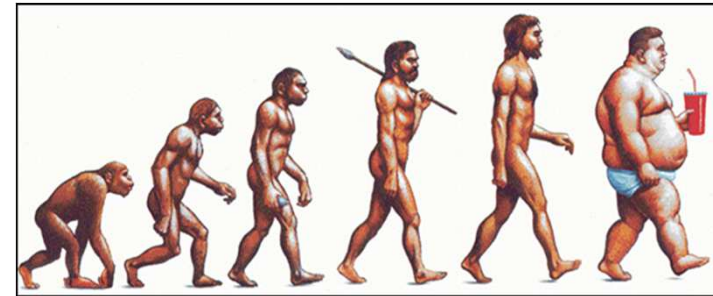
Rabobank

1

Milieu

3

Gezonder

2

Dierenwelzijn

4

Voedselverspilling

Want de pincode van de wereld verandert

1114

1145

Het wereldvoedselvraagstuk

Iedere maand krijgt de wereld er **5 miljoen** monden **extra** te voeden bij

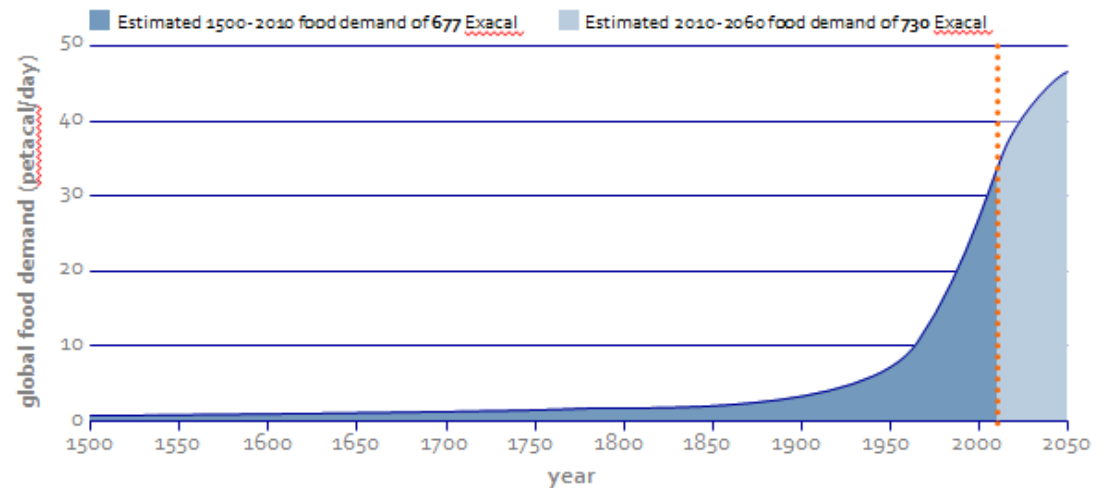

Dat is een stad zo groot als Singapore

Het **landbouwareaal** per hoofd van de bevolking is sinds de jaren 60 gehalveerd

Worldwide more food has to be produced than ever before

Grote verschillen in de wereld

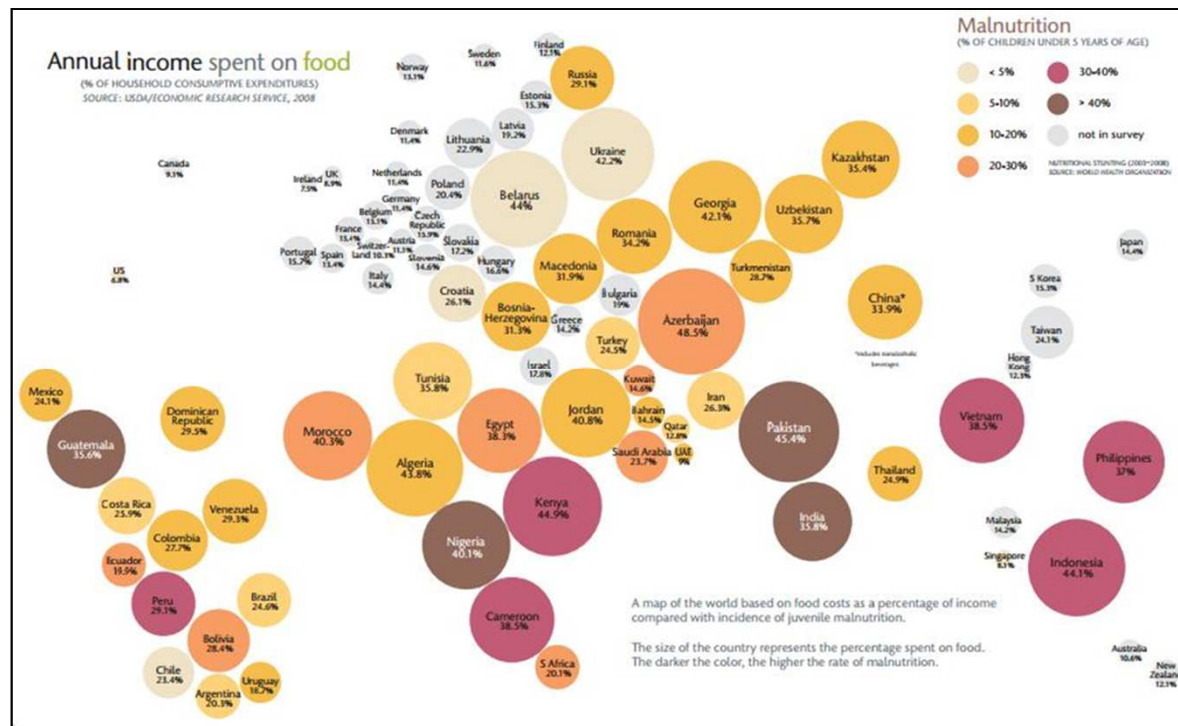
**Acht rijksten bezitten evenveel
als armste helft wereldbevolking**

© 16-01-2017, 00:13 AANGEPAST OP 16-01-2017, 01:04 BINNENLAND, BUITENLAND, ECONOMIE

Rabobank

Grote verschillen in de wereld

Meer dan 800 miljoen mensen lijden permanent honger

Rendement en risico zijn ongelijkmatig verdeeld in de keten.

Veranderingen in de maatschappij

Meer dan **1,4 miljard** mensen hebben overgewicht, daarvan heeft

Circa **1** op de **6** Amerikanen lijdt aan een voedselgerelateerde ziekte.

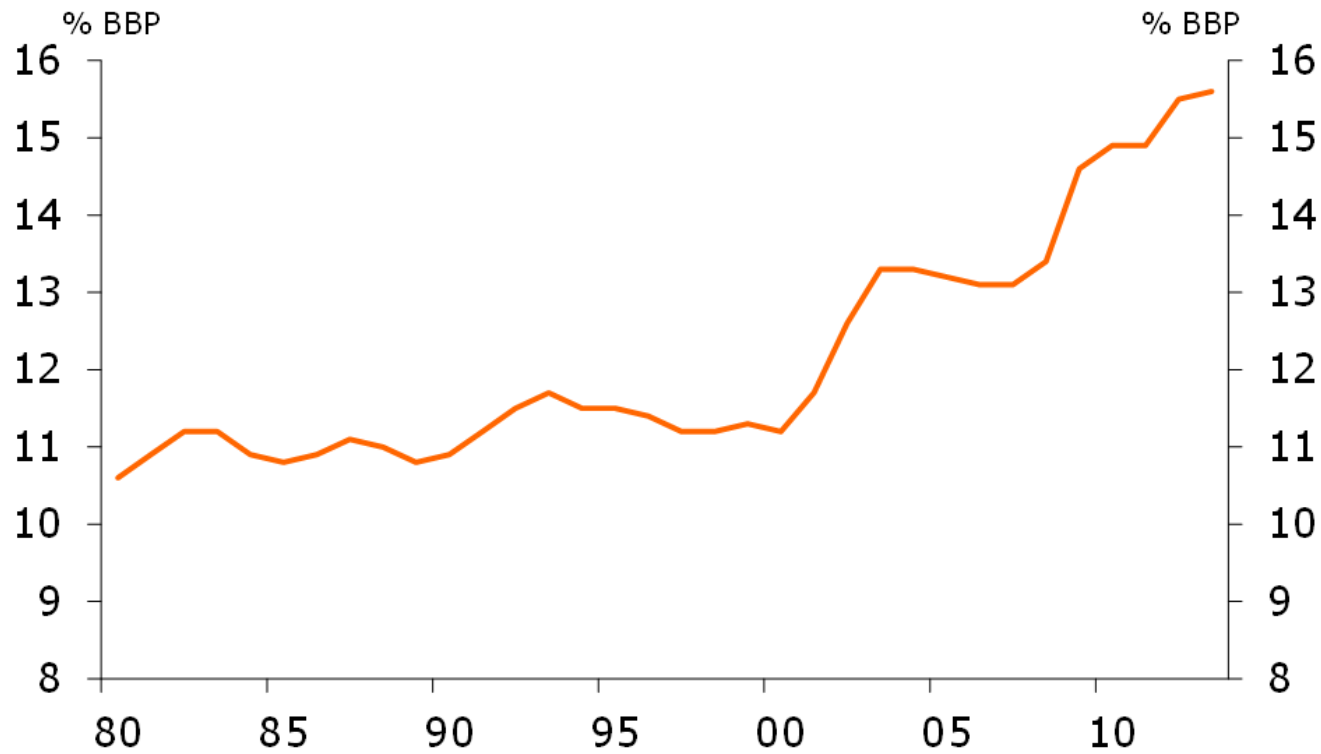
Minder dan **5%** van de Nederlandse kinderen eet de dagelijks aanbevolen hoeveelheid **groente** en **fruit**

In 2025 heeft een **vijfde** van de wereldbevolking **obesitas**

Het risico om voor je 70ste te sterven is **één op twee** bij **ernstig overgewicht**.

Ook in NL! Kosten zorg onhoudbaar

— Totale zorguitgaven als percentage van het BBP

Bron CBS

5 voor twaalf?

Rabobank

The current model is global suicide.
We need a revolution. Revolutionary
thinking. Revolutionary action.
Natural resources are becoming
more and more scarce.

— *Ban Ki-moon* —

Banking for Food: 5 uitdagingen

1

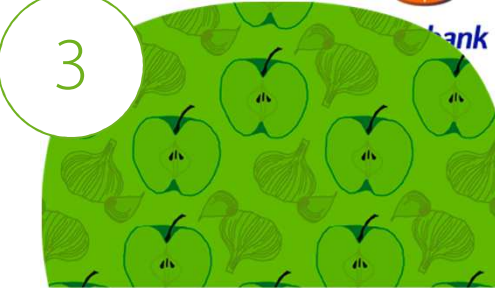
Gebruik grondstoffen
duurzaam

2

Beperk
voedselverspilling

3

Stimuleer
vitaliteit

bank

4

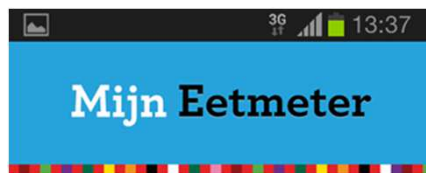
Houdbare
rentabiliteit

5

Nederland
gidsland

Het moet duurzamer: tegenreacties

eerlijk over eten
Voedingscentrum

Eten op Maat

Bron: GfK consumentenonderzoek in opdracht van Rabobank, september 2016

Groei Biologisch

Circulair in food

Regionale keten

5 strategieën voor groei

Mogelijke zetten

- Opschalen v/s Specialisatie
- Laagste kostprijs v/s Merkbeleving
- Ketenintegratie
- Duurzame innovatie
- Regionaal v/s Export
- Nieuwe producten en kanalen

Disruptie in de Keten: U bent aan zet!

Samenvattend:

- We gaan niet meer eten, maar wel anders. Veranderende consumententrends hebben enorme impact op de keten.
- Verbinding met de consument via gemak, beleving en online.
- Het moet duurzamer, verser en gezonder. Zowel consument als het wereldvoedselvraagstuk eisen dit.
- De Rabobank helpt graag verder met funding, netwerk en kennis.

perspectief
op termijn

Bedankt voor de aandacht!

